

04. ජාතික කතාකරුවා මිනිසුන්ගේ ගුප්ත සිතුවිලි දැන හැඳින ඒවා පාඨකයා හමුවේ ඉදිරිපත් කර ඇති ආකාරය කුස රජුගේ චරිතය ඇසුරෙන් විමසුමට ලක් කරන්න. (ලකුණු 15)

කුරුණෑගල රාජධානි සමයේ පාලිජාතිකවිධිකතාව ඇසුරු කරගෙන විරසිංහ ප්‍රතිරාජ නම් අමාත්‍යවරයාගේ මැදිහත්වීමෙන් සිංහලයට නැගුණු පන්සිය පහස් ජාතික පොත් වහන්සේ ජාතික කතා 547කින් සමන්විතය. එය කතා 550ක්ව පැවති බවට ද විද්වත් මතයක් පවතී. එහි එන 523වන කතාංගය වන කුස ජාතිකය ස්ත්‍රියක් නිසා සසුනේ උකටලී වූ එක්තරා හික්සුවක් උදෙසා බුදුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලදී. ස්ත්‍රීන් පිලිබඳ සිත් නිසා තේජස්වූ පුරාතනයේ නුවණින්තෝ තේජසින් පිරිහී නොයෙක් ව්‍යසනයට පැමිණීම මින් විදහා දක්වයි.

මිනිස් සිත තුළ යටපත් වූ ආසාවන්, ගුප්ත සිතුවිලි රාගාධික හැඟීම් ආදිය ජාතික කතා වල එන චරිතයන්ගේ හැසිරීම් තුළින් පෙනෙන්නට තිබේ. මෙහි එන කුස රජුගේ චරිතයද එවැනි ගුප්ත සිතුවිලි වලින් පිරුණු චරිතයක් බව පෙනෙන්නට තිබේ. බෝධිසත්වයන් වූ ඔහු විටෙක ක්‍රියා කරන්නේ ආත්මාවබෝධයෙන් යුක්තව ය. නිදසුනක් ලෙස තමා විරුපී බව දැනගෙන තමා වෙත ස්ත්‍රීන් නොපැමිණෙන බව වටහාගෙන විවාහය ප්‍රතික්ෂේප කරයි. සිය මව වූ සිලවතී බිසවගේ උපාය අනුව රුමන් කුමාරිකාවක් සොයාගෙන ඒමට තීරණය විමෙන් පසු රන් රුවක් සාදා එබඳු ලියක් ලදහොත් විවාහ වන්නෙමි යි කීමෙන් ඔහු තුළ පැවති ආත්මාවබෝධය නිරූපණය වේ. එහෙත් පබවතිය හා විවාහයට පසුව දරු ගැබක් පිහිටන තුරු දිවා කාලයේ සැමියා දැකීමක් නැතැයි යන ඔක්කාන රාජ වංශයේ වාරිතියක් ඇතැයි කියා පබවතිය රවටා ඉන් අනතුරුව කුස රජු ක්‍රියා කරන්නේ ආදරය නිසා උමතු වූ ගුප්ත සිතුවිලි ඇත්තෙක් සේ ය.

විවාහය යනු අඹු සැමි යුවලක් රාත්‍රියෙහි එක් විම පමණක් නොවේ. ඒ වූ කලී ජීවිතයේ සුඛ - දුක්ඛ, ප්‍රීති - ප්‍රමෝද ආදිය සම සිතින් බෙදා හදා ගෙන ගතකරන සාමූහික ජීවිතයකි. පබවතියට මෙන්ම කුස රජුටද අවශ්‍ය වූයේ ප්‍රේමයේ මතුපිට පාවීමට නොව එහි ගැඹුරු අරුත වටහා ගැනීමට යි. ආස්වාදනය කිරීමට යි. කුස රජතුමා දිවා කල පබවතිය නොදැකීමෙන් විත්ත ව්‍යාකුලත්වයට පත් වූවා සේ ය. මැණියන්ගේ උපායෙන් දිවා කල පබවතිය දකින සෑම අවස්ථාවකම ඔහු ක්‍රියා කරන්නේ ප්‍රකෘති සිහිය රහිත පුද්ගලයෙකු මෙන් ය.

ඇත්හලදී ඇත්බෙට්ටකින් පබවතියට ගැසීම, අස් හලේදී අස් බෙට්ටකින් ගැසීම, ඇතුපිට පශ්චිම ආසනයේ ජයම්පතී කුමරු සමඟ යන විට ඇයට උසුළු විසුළුකිරීම ආදිය ආලයෙන් අන්ධ වූ තැනැත්තෙකුගේ ගුප්ත ක්‍රියා කලාපය නිරූපණය කරයි. මහල් උයනේ කරවටක් දියට බැස මුහුණ වසාගෙන සිට පබවතිය දියට පැන කෙලී සෙල්ලම් කරන වේලේ වහා අතින් ඇදීම වැනි සිදුවීම් ඉදිරිපත් කිරීම කතුවරයා විසින් රජුගේ ගුප්ත සිතුවිලි තව දුරටත් ඔප්නංවූවා සේ ය.

පබවතිය සිය පුරවරයට ගිය පසුව කුස රජු ඉමහත් විත්ත පීඩාවට පත්ව ඇය සොයා මදුරාපුරයට යයි. එහි ගොස් ඇත්හල සිට විනා වාදනය කිරීම, කුඹලා හා එක්ව පබාවතීගේ රූපය සහිත වලං සාදා යැවීම, අරක්කැමිකම් කිරීම ආදිය සිදු කරයි. මේ සිදුවීම් කිසිවකින් පබවතියගේ සිත් ගැනීමට කුස රජතුමාට නොහැකි වෙයි.

කෙසේ වුවත් කතාව අවසානයේ තමා මරණයෙන් බේරා ගත් කුස රජුට දිවි හිමියෙන් ප්‍රේම කිරීමට පබවතිය තීරණය කරයි. බෝසත් වූව ද අමා මහ නිර්වාණ සම්පත්තිය නොලැබූ තැනැත්තෙකු වන කුස රජු පෘතග්ජන මිනිස් ගති වලින් සම්පූර්ණයෙන් තොර නොවූ චරිතයක් සේ නිරූපණය කර ඇති බැවින් ජාතික කතා කරුවා විවිධ විත්තාහිලාප හා අභියෝග හමුවේ මිනිස් සිත ක්‍රියා කරන ගුප්ත ලක්ෂණ කුස චරිතයෙන් මෙලෙස සාර්ථකව නිරූපණය කර ඇති සෙයක් පෙනේ.